

Ocenjevanje v luči prenove
srednjega strokovnega
(SSI) in
srednjega poklicnega
(SPI)

izobraževanja
mag. Mojca Novak Simončič

TŠC Nova Gorica
BIOTEHNIŠKA ŠOLA

Nova Gorica, Biotehniška šola

- **301** dijak v programih: Kmetijsko podjetniški, naravovarstveni, hortikulturni in živilsko prehranski tehnik; vrtnar, slaščičar, mesar, gastronomsko hotelske storitve; pomočnik v biotehnikih in oskrbi.
- **36** dijakov z odločbo o usmeritvi
- **72** dijakov in 16 študentov v dijaškem domu
- **40** pedagoških delavcev,
- **21** zaposlenih: v tajništvu, v kuhinji, pri čiščenju in vzdrževanju, na posestvu,
- Ena od **petih** šol v okviru centra, ki ima tudi MIC,
- Kuhinja, slaščičarska delavnica, posestvo, **kjer teče proizvodni proces.**

IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV NIŽJEGA IN SREDNJEGA POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA TER PROGRAMOV SREDNJEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA,

- 2001
- Bistvene **novosti**, ki so jih prinesla nova izhodišča so:
 - 20% **odprtega kurikula**, (min. NPI 448 ur ,SPI 578 ur, SSI 574 ur,
 - **Modularizacija** programov
 - **Povezovanje** splošnega, strokovnega in praktičnega izobraževanja (prednost imajo specifični cilji, vloga znanja je razvijanje poklicnih kompetenc, znanje uporabljamo v zasebnem in javnem življenju; osrednja sestavina predmetnika predvsem v NPI je praktično izobraževanje skozi katerega dijaki pridobivajo tudi strokovno teoretično znanje in ključne kompetence (ustrezno splošno znanje)
 - Del poklicnih in ključnih kompetenc dijaki pridobijo v **delovnem procesu pri delodajalcu** (SSI in NPI 4 tedne, SPI 24 tednov – kolektivna pogodba).

Nekaj glavnih usmeritev in ciljev pri pripravi novih programov:

- Izhodišče za določanje ciljev programa so **poklicne kvalifikacije**: strokovno-tehnično znanje, ključne kompetence in osebnostni razvoj; *(uspešno opravljanje poklica in vključevanje v družbo)*
- Poučevanje teorije ob praktičnem delu (**učenje skozi delo**),
- Temelj za pripravo katalogov znanj je **prepletenost** in povezanost splošnega, strokovno-teoretičnega in praktičnega znanja
- IP so strukturirani tako, da bo **vsakdo lahko dosegel temeljno poklicno izobrazbo ali vsaj javno priznano poklicno kvalifikacijo**
- Učni cilji se določajo s premislekom o njihovi realni uresničljivosti: **dati učencem manj, da bi dosegli več**

Katalogi znanj, **ki vsebujejo tudi** obvezne oblike preverjanja in ocenjevanja znanja ter morebitne posebnosti, **vsebujejo** usmerjevalne in

- **Temeljne oz. obvezne učne cilje, ki morajo biti definirani tako da:**
 - **Jih v normalnih okoliščinah in ob pomoči dosežejo vsi dijaki,**
 - **So konkretno uresničljivi,**
 - **Mogoče jih je meriti oziroma oceniti**

Ucenjevanje v novih programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja; Center RS za poklicno izobraževanje

- **Usposabljanje** za uporabna praktična znanja, inovativnost, podjetnost, samoizobraževanje, vseživljensko učenje, uporabo IKT, uporabo virov, različnih znanj in novosti in samozaposlitev oz. zaposlitev v malem podjetju (Strategija Biotehniških šol).
- Pri **končnem ocenjevanju** nas zanimajo razumevanje in uporaba usvojenega znanja, usvojene spretnosti.
- Zato je dobro preverjanje in ocenjevanje čim večkrat izpeljati v realističnih kontekstih, ob različnih dejavnostih in na različne načine.
- **Vsaj toliko kot pravilnost odgovorov nas zanima, kako se dijaki lotevajo dela, kako načrtujejo, se odločajo in spoprijemajo s**

Ocenjevanje je namenjeno spodbujanju nadaljnjega učenja

- To nalogo učinkoviteje uresničuje **kriterijsko ocenjevanje** (in sprotne ocene) – minimalni standard znanj.
- Ocenjevanje je lahko namenjeno tudi razvrščanju dijakov na najmanj do najbolj sposobne in njihovi selekciji – normativno ocenjevanje.
- **Nova ocenjevalna kultura poudarja pomen presoje in ocene kompleksnosti posameznikovih dosežkov. Pomembne so primerjave glede na posameznika samega in ne med njim in drugimi.**

- **Med preverjanjem, tako sprotnim kot končnim, je pomembno tudi odkrivati težave, ki jih imajo dijaki, prevladujoče napake, miselne modele in prepričanja – a ne zato, da bi to kaznovali, temveč da bi dijakom pomagali primanjkljaje odpraviti.**
- **Hkrati je pomembno dijakom omogočiti, da izkažejo svoje znanje na zanje najustreznejši način.**

Koncept kompetenc bolj poudarja tudi dosežke ali učni izid

- Posamezniki pridobivajo znanje **formalno in neformalno**. To pomeni, da je ob procesu pomemben tudi **rezultat**.
- **V procesu preverjanja in ocenjevanja upoštevamo:**
 - **celostni pristop:** izhaja se iz kompetenc dijakov, iz njihovega razumevanja in uporabe usvojenega znanja ter spretnosti;
 - **motivacijsko funkcijo:** jasno opisovanje vrzeli v znanju in ovir pri napredku ter
 - **kriterijsko ocenjevanje:** ocenjevanje glede na merilo, cilj ali standard (namen: **zagotoviti doseganje minimalnega standarda znanja za vse**)
 - **primerjave dijakovih uspehov.**

Minimalni standard znanja

- Cilj šole in učitelja mora biti, da dijaki dosežejo **najmanj minimalne standarde in cilje**, določene v katalogu znanja.
- Učitelj mora proces izobraževanja načrtovati tako, da **dijaki dosežejo najvišjo raven znanja glede na svoje sposobnosti**.
- Minimalni standardi predstavljajo stopnjo znanja, t. i. kakovost dosežka, potrebnega za pozitivno oceno.
- »To je tisti minimum, ki ga mora dijak izkazati, da lahko napreduje.«

dijakovih dosežkov

- **Pedagoški namen:** zbirka dokazov o dijakovih opravljenih dejavnostih, skupaj s povratnimi informacijami, **opisnimi ocenami,...** **Dijak in učitelj sta ves čas seznanjena z napredkom.** Pozorna sta na vrzeli in pomanjkljivosti ter skupaj iščeta poti, kako le-te odpraviti. Gre torej za interni dokument, ki je v lasti dijaka in v katerega ima učitelj vpogled
- **Ekonomski namen:** zbirka dokazov o dijakovih kompetencah na različnih področjih, tisto, s čimer se dijak lahko pohvali:
 - različni dosežki,
 - dokazilo o obvladovanju posamezne spretnosti zunaj programa
 - drugi pridobljeni certifikati in potrdila o opravljanju priložnostnih del.
- Takšen dokument je namenjen **delodajalcem**

Pravilnik o ocenjevanju znanja v poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju (2007)

- Izvajanje določb tega pravilnika se za dijake s posebnimi potrebami prilagodi, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi dijaka.
- Učitelj ob upoštevanju **sodobnih pedagoških, psiholoških in andragoških spoznanj ter različnosti dijakov ugotavlja doseganje učnih ciljev z uporabo različnih oblik in načinov preverjanja in ocenjevanja znanja ter omogoča samopreverjanje znanja.**
- **Minimalni standard znanja** za pridobitev ocen pri programski enoti določi strokovni aktiv oziroma učitelj v skladu s cilji, opredeljenimi v katalogu znanja posameznega izobraževalnega programa.

- **Osebni izobraževalni načrt** se pripravi za dijaka, ki ni dosegel minimalnega standarda znanja oziroma ni izpolnil vseh obveznosti po izobraževalnem programu v šoli, pri delodajalcu oziroma z individualnim delom.
- Osebni izobraževalni načrt obsega pogoje, načine, oblike, obseg in roke izpolnitve neizpolnjenih obveznosti.
- Znanje dijakov se ocenjuje s **številčnimi oziroma opisnimi ocenami**.
- Znanje dijaka, ki je dosegel minimalni standard znanja iz programske enote, se oceni s številčno oceno od 2 do 5 ... **so pozitivne**.
- Izpolnitev obveznosti pri praktičnem usposabljanju z delom pri delodajalcu, vmesnem preizkusu, interesnih dejavnostih in drugih obveznosti, določenih z izobraževalnim programom, **se ocenjuje z opisnima ocenama**: »opravil« in »ni opravil«.
- Ugotovitev, da dijak ni dosegel minimalnega standarda znanja, se evidentira z oznako »**nms**«.
- **V naslednji letnik lahko napreduje tudi dijak, ki ni izpolnil** vseh pogojev iz prejšnjega odstavka, če tako iz utemeljenih razlogov na predlog učitelja oziroma učiteljev, ki učijo dijaka pri posamezni programski enoti, odloči programski učiteljski zbor

- Prenovljeni programi dajejo možnosti, da vsakega posameznika **obravnavamo**, torej tudi preverjamo in ocenjujemo, glede na njegove (posebne) **potrebe**.
- Vse premalo smo za takšen način dela **usposobljeni** učitelji, drugačne kulture, vrednot, metod dela pa tudi našim uporabnikom nismo približali (dijaki, starši, delodajalci),
- Učna pomoč, prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja in osebni izobraževalni načrt v srednji šoli bodo dobri in uspešni le ob sodelovanju **strokovnjakov** (specialnih pedagogov, sistemizacija) in ob načrtovanem **timskem delu**,
- Kakovost izobraževanja in odnosov v šolstvu lahko dvignemo le z načrtnim spreminjanjem in z majhnimi koraki.
 - biti učitelj je poslanstvo,
 - usposobljen in spoštovan učitelj je lahko avtonomen in samostojen,
 - ocenjevanje naj motivira, daje povratno informacijo in naj bo opisno ali vsaj manj ocen (odlično, dobro, zadovoljivo),
 - Če želimo dijaku pomagati, moramo imeti o njem **vse** potrebne informacije in **vse** podporo strokovnjakov

**Vsi otroci sveta so z nami
kot naša usoda in naša vest.**

**In z njimi gremo – z ramo ob rami -
v prihodnost
ali v temo
ali do zvezd.**

(Tone Pavček)